

313
420

KÖNYVTÁR- ÉS INFORMÁCIÓTUDOMÁNY

Általános kérdések

Lásd 342

Terminológia

99/313

ROWLEY, Jennifer: What is information? = Inf.Serv.Use. 18.vol. 1998.
4.no. 243-254.p.

Mi az információ?

Információ; Terminológia

Az információ a világról alkotott képünk integráns része, a személyes, társadalmi és szervezeti működés alapvető feltétele. A tanulmány áttekintést nyújt az információ természetére vonatkozó különböző nézetekről, melyek a kommunikációelmélet, a könyvtár- és tájékoztatástudomány, a számítástechnika, egyéb szakterületek, a kognitív tudomány, a szervezéstudomány és a politika irodalmából

Küldöndi
FOLYÓÍRAT
FELŐ

szűrhetők le. A szerző az információ öt definícióját különbözteti meg: az információ mint szubjektív tudás, az információ mint hasznos adat vagy dolog, az információ mint forrás, az információ mint áru és az információ mint lényeges társadalmi erő. Megkísérli az információra vonatkozó nézetek integrálását, melynek során az információfeldolgozás kontextusát is figyelembe veszi. Egyének, szervezetek és társaságok foglalkoznak az információnak olyan folyamatokban való szerepével mint a döntéshozatal, a tanulás és az innováció, az információs szakembereknek és az információs rendszerek tervezőinek, az információval foglalkozó szakembereknek pedig képeseknek kell lenniük arra, hogy a rendszerbe gyűjtés érdekében struktúrárt készítsenek az információhoz, s ehhez az információt tárgyként kell kezelniük és rendszerszerű megközelítést alkalmazniuk.

(Autoref. alapján)

99/314

MAGNITOV, S.N.: Ponátie informacionnogo kapitála = Naučn.-Teh.inf. 1.ser. 1999. 5.no. 28-33.p.

Az információtőke fogalma

Információ

Az információ szótöve („form”) és kiegészítése („in”) alapján azt jelenti, hogy „valami, ami meg van formálva”. Értéke éppen ebből a megformáltságból következik. Segítségével egy-egy végbemenő folyamatról lehet fogalmat alkotni. Ez az érték úgy fogalmazható meg: akinek egy-egy információ nincs a birtokában, annak számára ismeretlen marad valami, amire egyébként szüksége volna. Az információ így válik tőkévé, amely a kínálat és a kereslet találkozása révén felveszi az áru jellemzőit.

A tartalmilag nem helytálló információt dezinformációnak, antiárunak nevezzük. Ez veti fel az információ mint áru minőségének kérdését, amit szab-

ványosítással, szakértői szemlével és certifikálással lehet biztosítani. Ennek révén az információ mint áru formailag és tartalmilag egyaránt megfelelhet a kereslet követelményeinek.

A továbbiakban a szerző részben szakirodalmi idézetekkel teszi még érthetőbbé és egyértelműbbé az iménti alapfogalmakat, illetve a környezetükben előforduló egyéb fogalmakat (információtulajdonos, információpiac, a piac kriminalizálódása, az információ ára stb.). Ebből a környezeti fogalomlistából külön említést érdemel a tömegtájékoztató fogalma, amely egyfelől közérthető, másfelől a tulajdonos által egyoldalúan rendelkezésre bocsátott információ.

(Futala Tibor)

Kutatás

Lásd 402

Tudománymetria, bibliometria

99/315

BORISOVA, O.B.: Tendenciâ integracii v bibliotekovedenii: naukometričeskij analiz professional'noj pečati = Naučn.Teh.Bibl. 1998. 12.no. 20-22.p. Bibliogr. 8 tétel.

Integrálódási tendencia a könyvtártudományban: tudománymetriai elemzés a szakma irodalmában

Hivatkozásmutató; Könyvtártudomány; Tudománymetria

A tudományok világszerte „integrációra hajlanak”. A kilencvenes évek elejéig az orosz könyvtártudo-

mány ebben nem követte őket. Az 1993 és 1997 közötti elemzések azonban arról tanúskodnak, hogy ez a „bezárkózottság” múltóban van. Így a Naučnye i tehničeskije biblioteki hasábjain – 18 és 44% közötti szóródással – az utóbbi öt évben a hivatkozásoknak átlagosan 30%-a esett más tudományágakra. A Bibliotekovedenie szerzői írásaikban 27% erejéig hivatkoztak nem könyvtártudományi forrásra (a szóródás 20 és 42% közötti volt). A Bibliografia hivatkozásainak ugyan csak 6%-a „tudományidegen”, bár a bibliográfia és a könyvtártudomány összefonódottsága miatt esetében nehéz az egzakt minősítés.

Az információs terület viszont egyre inkább elzárkózik a könyvtári tudomány elől (a Naučno-tehničeskaja informacija 1. sorozatában a hivatkozásoknak mindössze 1%-a esik rá). Ugyanez a helyzet a Terminologičeskij slovar' po naučnoj informacii 1991. évi kiadásában (az 1969. évi kiadásban még 5% könyvtártudományi szócikk volt).

A könyvtártudományi szakszótárak (Bibliotечноe delo 2. izd. 1986, illetve Terminologičeskij slovar' 1995) lapjain a szócikkek 42, illetve 50%-os arányban nem könyvtártudományiak.

Ez az integrálódási jelenség azt mutatja, hogy az orosz könyvtártudomány újabban világtendenciát követ, illetve azt, hogy megbecsüli és igazolja más tudományágak eredményes voltát.

(Futala Tibor)

99/316

JARDIM, José Maria: A produção de conhecimento arquivístico: perspectivas internacionais e o caso brasileiro (1990-1995) = Cienc. Inf. Bras. 27. vol. 1998. 3. no. 243-252. p. Bibliogr. 16 tétel.

Res. angol nyelven

A archivisztika és archivológia 1990-1995 közötti fejlődése és szakirodalmi termése nemzetközi szinten és Braziliában

Bibliometria; Levéltár

Az információ előállításának és használatának folyamatos változása a levéltárügyet sem kerüli el, és új lehetőségeket nyújt mind az archivológia (mint ismeretág) információkezelése, mind az archivisztikai gyakorlat terén. Brazíl értelmezés szerint az archivológia mint tudomány az archívumokkal és az archivisztikával foglalkozó ismeretek összessége, az archivisztika pedig az archívumok létesítésének, kezelésének, vezetésének, tartalmuk megőrzésének és megóvásának, valamint használatuk biztosításának elveivel és technikáival foglalkozik.

A levéltár nem csak a dokumentumok őrzésének helye, hanem – egyre inkább – az ismeretek létrehozásának egyik műhelye, ez részben szemléleti változás, részben az információtechnológia hatásának következménye is. Így növekedett mérésre érdemes mennyiségűvé a levéltári szakirodalom is. A mérést az 1990-1995 közötti termésen végezték el. 16 brazil folyóirat cikkeinek elemzése azt mutatta, hogy a cikkek 70%-a, a szerzők 64%-a brazil, a külföldi cikkek legtöbbször pedig amerikai (USA), illetve spanyol (30-30%). A cikkek származási helyét tekintve érdekes különbség, hogy míg a külföldi cikkek 75%-a közlevéltárakból, 10-10%-uk egyetemekről illetve magánlevéltárakból származik, a brazil egyetemek 47%-kal vezetik a publikációs mezőnyt, s azt a közlevéltárak követik 30%-os részesedéssel.

A cikkek tematikai sorrendjét a technológiai kérdések vezetik, az ezt követő sorrend azonban már más a brazil és a külföldi cikkek esetében. A külföldiek többet foglalkoznak az elméleti és politikai kérdésekkel, míg a brazilokat a technológiával azonos mértékben foglalkoztatják a jogi szabályozás, ezt követően a tervezés és vezetés (adminisztráció) kérdései. A legcsekélyebb érdeklődés (mindkét esetben) az értékelés-szelektálás, és a szakképzés iránt mutatkozott – legalábbis a publikációk mennyiségét tekintve.

(Mohor Jenő)

Információgazdálkodás (information management)

99/317

KOENIG, Michael E. D.: Education for knowledge management = Inf.Serv.Use. 19.vol. 1999. 1.no. 17-31.p.

Az ismeretszervezés oktatása

Dokumentálóképzés -felsőfokú; Információszerzés

Az ismeretszervezés (knowledge management, rövidítve: KM) tantervének kidolgozásakor két problémával kell számolni. Az első, hogy amit az üzleti élet a KM alatt ért, nem minden esetben egyezik a tudományos világ értelmezésével. A másik, hogy a szakmai képző intézmények, miközben később betöltendő felsőbb szintű munkakörökhöz igyekeznek tanulmányi háttérrel nyújtani, hajlamosak olyan készségeket oktatni, amelyek a kezdő szintű munkakörökhöz szükségesek. A KM-mel kapcsolatos munkák azonban felsőbb szintű munkakörök, amelyek a szervezeti összefüggések alapos ismeretét és kulturáltságot igényelnek.

(Autoref.)

99/318

MACKENZIE OWEN, John: Knowledge management and the information professional = Inf.Serv.Use. 19.vol. 1999. 1.no. 7-16.p.

Az ismeretszervezés és a tájékoztató szakember

Dokumentáló -felsőfokú; Információszerzés

Az ismeretszervezés olyan új tudományág, amelynek célja az intézmények (vállalatok) munkafolyamatainak és szervezetének a dinamikus globális gazdaság tudásigényeire és lehetőségeire alapozása. Az ismeretszervezés az intézmény minden területére hatással van, ezért elsősorban a vezetés feladatkörébe tartozik. Mindazonáltal a fogalom tetszőssége miatt sok más terület is magáénak tartja e tudományágot. Az információs szakemberek jogosan érzik, hogy az ismeretszervezés az ő hatáskörükbe tartozik. Eközben hajlamosak megfelekedezni az új elmélet szerteágazó hatásáról és jelentőségéről. A tanulmány szerzője szerint az információszerzés és az ismeretszervezés két különböző fogalom. Azt azonban elismeri, hogy az információszerzés az ismeretszervezés tágabb fogalmán belül fontos szerepet játszhat. Megnevezi azokat a területeket, ahol ez lehetséges, és összefoglalja, hogy az információs szakemberek hogyan vehetnek részt az ismeretszervezés folyamatában.

(Autoref.)